

γάμου. Λέγεται καὶ ἐπὶ τῶν ἀρχιζόντων νὰ φιλονικοῦν) Χουλιάρ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀναμίγω 1 β καὶ ἀναπήζω 1.

2) Ὑπενθυμίζω τι Ἡπ. (Ζαγόρ.): Μὴ μ' εἴ ἀναπομπιάς! Συνών. ἀναγορεύω 2, ἀναγορίζω. 3) Ὑπενθυμίζω γενομένην ὑπ' ἐμοῦ εὐεργεσίαν εἰς τὸν εὐεργετηθέντα συνήθως πρὸς ὀνειδισμόν ἢ μετὰ τινος δυσανασχετήσεως Ἡπ. (Ζαγόρ.): Μόδουκας μὲν φουρὰ μὲν λίρα καὶ κάθε μέρα μ' ἀναπομπιάς. || Ἄσμ.

Παίρνου εἴ ἀλεύρι δανεικὸ καὶ ἀναπομπιασμένου. Συνών. ἀναγογγύζω 1.

ἀναπόπιασι ἢ, Ἡπ. ἀναπόπιασ' Ἡπ. (Ζαγόρ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀναποπιάνω.

Ὑπόμνησις τῆς πρὸς τινὰ γενομένης εὐεργεσίας.

***ἀναπορειάζω**, ἀναπορεάζω Κύπρ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀνά καὶ τοῦ ρ. *πορειάζω < πορειά.

Ἐπισκευάζω φράκτιν ἀγροτικοῦ κτήματος κλείων τοὺς ἀνοιχθέντας πόρους, τὰ περάσματα.

***ἀναπόρειασμα** τό, ἀναπόρκαμαν Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀναπορειάζω.

Ἐμφραξίς δι' ἐπισκευῆς τῶν εἰς φράκτιν ἀγροτικοῦ κτήματος σχηματισθέντων πόρων.

ἀναπόταμα ἐπίρρ. Λεξ. Αἰν. Δημητρ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀνά καὶ τοῦ οὐσ. ποτάμι.

Ἀντιθέτως πρὸς τὸ ρεῦμα ποταμοῦ ἐνθ' ἀν.: Προχωρῶντας ἀναπόταμα φτάσαμε εἰς τὴν πηγὴν Λεξ. Δημητρ. || Φρ. Τὸ θέλει τὸ νερὸ ἀναπόταμα (ἐπὶ δυστροπῶν) αὐτόθι.

ἀναποταμία ἢ, Πόντ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀνά καὶ τοῦ οὐσ. ποταμία.

Τὰ πρὸς τὰς πηγὰς τοῦ ποταμοῦ μέρη: Ἐδέβεν εἰς σὴν ἀναποταμίαν.

ἀναπουλιά ἢ, Ζάκ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀνά-, δι' ὃ ἰδ. ἀ- 1 δ, καὶ τοῦ ρ. πούλω.

Στασιμότης, ἀπραξία εἰς τὸ ἐμπόριον: Ἐχομε ἀναπουλιά. Συνών. κεσάτι.

ἀναπούνταρο τό, Σκῦρ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀνά καὶ τοῦ οὐσ. πουντάρι.

Τὸ πρᾶνές μέρος λόφου, κλιτύς: Τὸ δ' ἀ' εἰς τ' ἀναπούνταρο ἔτανε ἕνας κότ'νας τοαὶ τὲ δόλιασα (ἐκεῖδ' εἰς τὸ ἀν. ἦτο μία ἀγριελαία καὶ τὴν μπόλιασα).

***ἀναπουπουλίζω**, ἀνιπουπ'λίζω Ἰμβρ. Σαμοθρ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀνά καὶ τοῦ ρ. *πουπ'λουλίζω ἢ κατ' εὐθείαν ἐκ τοῦ οὐσ. πούπουλο. Τὸ ἀνιπουπ'λίζω ἐκ τοῦ ἀμαρτ. ἀνεπουπουλίζω.

1) Ἀποκτῶ πτίλα, ἐπὶ τῶν ὀρνιθοειδῶν ἐνθ' ἀν.: Ἡ π'λλάδα ἀνιπουπούλ'σι Σαμοθρ. 2) Ἀνακτῶ τὰς σωματικές μου δυνάμεις, ἀναρρωννύω, ἀναζωογονοῦμαι, ἐπὶ ἀνθρώπου Ἰμβρ.: Γιὰ πιθαμὸ ἦδ'αν καὶ γάλῃα γάλῃα ἀνιπουπούλ'σι Ἰμβρ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀναπιάνω 12. 3)

Ἀναλαμβάνω οἰκονομικῶς Σαμοθρ.: Γιᾶδου φτουχὸς καὶ λίγου λίγου ἀνιπουπούλ'σι Ἰμβρ. Συνών. ἀναλαβαίνω 3, ἀναπιάνω 11, ἀναπληρορίζω Β 1, πιάνομαι (ἰδ. πιάνω), προσκάνω.

ἀναποφάσιτος ἐπίθ. λόγ. σύνηθ. ἀναποφάσιστε Τσακων.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *ἀποφασιστὸς < ἀποφασίζω.

1) Ὁ διστάζων, ὁ ἀμφιρρέπων εἰς τὰς ἀποφάσεις του, ὁ μὴ λαμβάνων ὀριστικὴν ἀπόφασιν λόγ. σύνηθ.: Ἀνθρω-

πος ἀναποφάσιτος. Γυναῖκα ἀναποφάσιστη. 2) Ὁ περὶ οὗ δὲν ἐλήφθη ἀπόφασις Λεξ. Δημητρ.: Ἐχομε τὸ γάμο ἀναποφάσιτο.

ἀναπυτερόν τό, Χίος ἀναπυτερό Χίος

Ἐκ τῆς προθ. ἀνά καὶ τοῦ οὐσ. πυτερόν = δοχεῖον ὅπου φυλάττεται ἡ πυτιά.

Δοχεῖον ξύλινον ἢ πήλινον, εἰς τὸ ὅποιον φυλάττεται τὸ προζύμι (εἰς τὴν σημασιολογικὴν χρῆσιν συνετέλεσαν αἱ λέξεις ἀνάπημα, ἀναπιάνω καὶ ἀνάπιασμα, ἐν αἷς γίνεται λόγος περὶ τοῦ προζυμιοῦ). Συνών. *ἀναπιασματερό.

ἀνάραια ἢ, Ἰων. (Κρήν.) Κάσ. Κύπρ. Κῶς Πόντ. (Κερασ. Οἶν. κ. ἀ.) Χίος ἄναρα Ἰων. (Κρήν.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀνά καὶ τοῦ οὐσ. ἄρα. Ἡ λ. καὶ ἐν Πεντατεύχ. (ἐκδ. Hesselting) Γένεσ. 24,41 «τότε νὰ καθεριστῇς ἀπὸ τὴν ἀνάραια μου».

Ἀρά, συνήθως ἐν συνεκφορᾷ μετὰ τοῦ κατάραι ἐνθ' ἀν.: Ποῦ νὰ ᾄχης ἀνάραι καὶ κατάραι! Χίος Ἀφίνω ἀνάραι καὶ κατάραι εἰς τὰ παιδιὰ μου - εἰς τοὺς ἀδελφούς μου αὐτόθι. Τὴν ἀνάραι νὰ ἔγῃς! Κερασ. Ἀνάραι κατάραι δίγω σε! Οἶν. Ἐγὼ καὶ εἴ ἀδέρφια μου ἔχομεν ἀνάραι καὶ κατάραι ἀπὸ τὸν πατέρα μας καὶ ὅταν ἔβγωμεν ἀφ' τὸν πύργον δὲν μποροῦμεν νὰ βγοῦμεν σὰν ἄνθρωποι παρὰ σὰν ἀετοὶ (ἐκ παραμυθ.) Χίος || Φρ. Ἀνάραι κατάραι! ἢ ἄναρα κάταρα! (οὐδέποτε! Ἡ φρ. συμπληροῦται ἀναλόγως τῶν περιστάσεων δι' ὑποθετικῆς προτάσεως μετὰ τοῦ καί, οἶον: ἀνάραι κατάραι καὶ ἂν μεθύσω περὶ!) Κρήν. Στραβάραι μου τῷ ἀνάραι μου, κακὸν ποῦ μᾶς ἐγίνην! (ἐπιφωνηματικῶς ἐπὶ ἀτυχήματός τινος) Κύπρ. || Ἄσμ.

Ἐπῆρα δους κ' ἐθάνα δους τοὺς δύο σ' ἕνα μνήμα

κ' ἦβγεν ἡ νέα λεμονεὰ καὶ ὁ νέος κυπαρίσσι

κ' ἠγράφανε τὰ φύλλα τους «ἀνάραι» καὶ «κατάραι»

Κάσ.

Κατάραι νὰ ᾄχουν οἱ γονεὶ καὶ ἀνάραι οἱ παπᾶες,

σὰν ἀγαπᾷ ὁ νεὸς τὴ νεὰ καὶ εἰς δού τὴνε δίνουν

αὐτόθι.

Ἐμὲν ἡ μάννα μ' εἶπε με ἀνάραι καὶ κατάραι

Πόντ. Συνών. ἄρα, κατάραι.

ἀνάραια ἐπίρρ. σύνηθ. ἀνάρκα Κύπρ. ἀνάρτζα Κάλυμν. ἄναραν Πόντ. (Κρώμν.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀνάραιος. Τοῦ τύπ. ἄναραν Πόντ. τὸ μὲν α ἐκ τοῦ ἄ παρὰ τὸ αἶα, καθὼς καὶ δαλύζω ἐκ τοῦ δαλύζω < διαλύζω, δατάχκομαι ἐκ τοῦ δατάχκομαι < διατάττομαι κττ. αὐτόθι, τὸ δὲ τελικὸν ν κατ' ἄλλα ἐπίρρ. λήγοντα εἰς ν.

1) Κατ' ἀραιὰ διαστήματα, κατὰ διαλείμματα, πολλάκις ἐπαναλαμβανόμενον πρὸς ἐπίτασιν τῆς ἐννοίας (α) Τοπικῶς σύνηθ.: Σπέρνω τὸ σιτάρι ἀνάραι Χίος Ἀνάραια τὸ σκόρδο καὶ πυκνὸ τὸ σ'τάρι Ἡπ. Ἀνάραια ἤβαλες τοῖς λεμονεῖς Ἀνδρ. Σέρνει ἀνάραια ἀνάραια τὸ χορὸ (ἐπὶ τοῦ ἡγουμένου τοῦ χοροῦ, ὅταν δι' ἐπιδεξίων κινήσεων ἀφίσταται τοῦ ἀμέσως ἐπομένου) Πελοπν. (Λακων.) || Γνωμ. Ἀνάραια ἀνάραια τὰ σκόρδα νὰ χουδρύνιν Λέσβ.

Ὁ κοῦκκος θέλει συντροφιά καὶ ὁ ρέβιθος ἀνάραια (τὰ κουκκιά πρέπει νὰ φυτεύωνται πυκνὰ καὶ τὰ ρεβίθια ἀραιὰ) Χίος

Βαθὰ βαθὰ ξελίσγωνε καὶ ἀνάραια ἀνάραια σπέρνε

Κάρπ. || Ἄσμ.

Σπυρὶ πιπέρην ἔσπερνα εἰς τῆς Λιμαντιῶς εἰς ἀχείλη

καὶ ἀνάραια ἀνάραια τό σπερνα νὰ μὴ πυκνοφυτρώσῃ

ΜΛελέκ. Ἐπιδόρπ. 92. Συνών. ἀραιά. Ἡ χαλαρῶς, ἐπὶ ὑφῆς Λεξ. Δημητρ.:

Ἀνάραια φαίνεται τὸ παννί, κυρὰ γαῖτανοφρύδα. Συνών. ἀγανά, ἀγανίπλα 2, ἀνάγλυκα 1, ἀραιά, ἀντίθ. κρουστά, σφιχτά. (β) Χρονικῶς σύνηθ. καὶ Πόντ. (Κρώμν.): Ἔρχεται ἀνάραια ἀνάραια πολλαχ. Ἀνάρκ' ἀνάρκα σὲ βλέπομεν Κύπρ. Ἀνάραια οἱ λουγμάζουμ' (βλέπομεν) Σαμοθρ. Χτυπάει ἀνάραια κί γιμᾶτα Μακεδ. (Χαλκιδ.) || Φρ. Κάπου κί ἀνάραια (σπανίως) Εὐβ. (Στρόπον.) Ποῦ τὸ ἀνάραια (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Λέσβ. || Γνωμ.

Ἀνάραια ἀνάραια τὸ φιλεῖ γιὰ νὰ ᾄχη νοστιμάδα (φορτικὸν τὸ συχνὰ ἐπαναλαμβανόμενον) σύνηθ. || Αἰνιγμ.

Ἄνραν ἄνραν ἔρδεσαι καὶ ἄνραν κατηβαίνει, ὄνταν ὀρίξ', ἀφέντη μου, σ'κοῦμαι, πάγω δάβαίνω (ἢ χιών) Κρώμν. || Ἄσμ.

Ἀνάραια ἀνάραια ρίχνουνε οἱ κλέφτες τὰ τουφέκια γιὰτ' εἶν' οἱ μαῦροι λιγοστοί, εἰκοσιδύο νομάτοι

ΜΛελέκ. Ἐπιδόρπ. 27 — Ποίημ.

Ἡ Ζερβοπούλλα ἡ ὁμορφη κί ἀρχοντοθυγατέρα ἔς τὸν ἀργαλειό της ὑφαίνει κί ἀνάραια ἐτραγουδοῦσε

ΚΚρυστάλλ. Ἔργα 2,19. Συνών. ἀραιά. 2) Βραδέως Θεσσ. (Καρδίτσα) Μακεδ. (Χαλκιδ.): Πιρπατῶ ἀνάραια.

ἀναραιάζω Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀνάραια.

Μεταβ. ἀραιώνω: Ἀναραιάζουν τοῖς φύτες ἔς τοῖς βραγίς. Ἀμτβ. ἀραιώνομαι: Ἄσμ.

Καλοί, κακοί, ἀναραιάσετε νὰ ἰδῶ ποῖαν παντρεύουν.

Πβ. ἀναραιεύω, ἀναραιώνω, ἀναρύνω, ἀραιεύω, ἀραιώνω.

ἀναραιάρις ὁ, Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀνάραιος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άρις.

Κόσκινον ἀραιόν. Συνών. ἀραιολόγι, ἀραιολόγος.

ἀνάραιεμα τό, ἀμάρτ. ἀνάραιεμα Θράκ. (Αἰν.) κ. ἀ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀναραιεύω.

Ἀραιώσεις. Συνών. ἀνάραιεμα, ἀναραιεματάδα, ἀραιεμα, ἀραιώμα.

ἀνάραιευτος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀνάραιεφτους Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀναραιευστός < ἀναραιεύω τοῦ ἀρκτικοῦ α προσλαβόντος σημ. στερητικὴν διὰ τῆς προπαροξυτονίας (ιδ. ἀ- στερητ. 2 α): ἢ ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *ἀραιευστός < ἀραιεύω.

Ὁ μὴ ἀραιωθείς ἢ ὁ μὴ ἡραιωμένος, συνήθως ἐπὶ φυτῶν: Τ' ἄφ'κίς ἀνάραιεφτον τοῦ καλαμπόκ' κί θὰ χαλάσ'. Συνών. ἀνάραιετος, πυκνός.

ἀναραιεύω Ἄνδρ. Εὐβ. (Κάρυστ.) Ἰόνιοι Νῆσ. (Λευκ. κ. ἀ.) Ἰων. (Κρήν.) Μεγίστ. Πελοπν. (Αἰγ.) Σῦρ. Χίος κ. ἀ. — ΦΠανᾶ Λυρικ. 203 — Λεξ. Πρω. Δημητρ. ἀναραιεύω Εὐβ. (Ἄνδρων. Στρόπον.) Θράκ. (Αἰν.) Σκῦρ. κ. ἀ. ἀνεραιεύω Χίος ἀνιραιεύου Λέσβ. Σάμ. νεραιεύω Ἰων. (Κάτω Παναγ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀνάραιος.

1) Κάμνω τι ἀραιόν, ἀραιώνω, συνήθως ἐπὶ φυτῶν ἐνθ' ἄν.: Ἀναραιεύω τὰ κουνκιά - τὰ σκόρδα κττ. Χίος Ἀναραιεύω τοῖς λεμονξές Ἄνδρ. Ἀναραιεύω τὴ μὲν φύτρα ἀπὸ τὴν ἄλλη Λεξ. Δημητρ. Ἀναραιεύω τοῦ καλαμπόκ' Ἄνδρων. Στρόπον. Ἀναραιεύω τὰ κλαριά Λεξ. Δημητρ. Ἀνάραιεψε τὰ ροῦχα νὰ στεγνώσουν αὐτόθ. || Γνωμ. Ἀνάραιεψε τὰ σκόρδα νὰ χοντρεύουνε (κυριολ. ἐπὶ τῶν σκόρδων

καὶ μεταφ. ἐπὶ τῶν μελῶν κοινότητος ἢ συντεχνίας, τὰ ὅποια εὐδοκίμοι οὐχὶ μένοντα πάντα ἐπὶ τὸ αὐτό) Ἰόνιοι Νῆσ.

Ἀναραιεμένες οἱ κουνκξές νὰ μὴν τοῖς φάη ὁ λύκος (τὸ παράσιτον φυτὸν ὀροβάγχη) Λεξ. Δημητρ. (λ. ἀναρύνω). — Ποίημ.

Γιατί, λεβεντοκόρη μου, τὸ μάστορη μαλώνεις

πὼς σὸφκειασε τὸ κόσκινο μικρὸ κί ἀναραιεμένο;

ΦΠανᾶς ἐνθ' ἄν. Καὶ ἀμτβ. γίνομαι ἀραιός, ἀραιώνομαι Εὐβ. (Κάρυστ.) Ἰων. (Κάτω Παναγ.) Σάμ. — Λεξ. Πρω. Δημητρ.: Τὰ σκόρδα ὅσο ἀναραιεύουν τόσο παχύνουν Κάρυστ. Οἱ στρατιῶτες ἀνάραιεψαν γιὰ νὰ προχωρέσουν Λεξ. Δημητρ. || Αἰνιγμ.

Τὰ βουνὰ ἀσπρίσανε, | τὰ μακροῦς κοντύνανε,

τὰ πρόβατα νεραιέψανε, | τὰ δυὸ γενῆκαν τρία

(τὸ γῆρας) Κάτω Παναγ. 2) Καθιστῶ πρᾶγμά τι ἀραιὸν ὥς πρὸς τὴν σύστασίν του ἀναμειγνύων εἰς αὐτὸ ὕδωρ Ἄνδρ. Λέσβ. Χίος: Ἀναραιεύω τὸ μέλι Χίος Ἀναραιεύω τὴ σούπα Ἄνδρ. Καὶ ἀμτβ. γίνομαι ἀραιὸς τὴν σύστασιν Χίος: Βάλε νερὸ ἔς τὴ ζύμη ν' ἀναραιέψη.

Πβ. ἀναραιάζω, ἀναραιώνω, ἀναρύνω, ἀραιεύω, ἀραιώνω.

***ἀναραιοδόντης** ὁ, ἀναρκοδόντης Κύπρ. ἀναρκοδόντας Κύπρ. νερκοδόντας Κύπρ. Θηλ. ἀναρκοδοντοῦ Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀνάραιος καὶ τοῦ οὐσ. δόντι.

Ὁ ἔχων ἀραιοὺς ὀδόντας, ἰδίᾳ τοὺς κοπτήρας τῆς ἄνω σιαγόνας: Ἐπέρασεν ἡ ἀναρκοδοντοῦ, ἡ μαλλουροποδικὰ (ἐξ ἐπφδ.) || Ἄσμ.

Ἐνι τῷ μακροδάχτυλος, ἐνι τῷ ἀναρκοδόντας.

Ἐναν κοντὸν κοντούτδικον τῷ μακροδαχτυλᾶτον

ἔναν ἀναρκοδόντικον τῷ ἔναν κοντογεμᾶτον.

***ἀναραιοδοντοῦσα** ἐπίθ. θηλ. ἀναρκοδοντοῦσα Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *ἀναραιοδόντης καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦσα, περὶ ἧς ἰδ. ἈνθΠαπαδόπ. ἐν Ἀθηνᾷ 37 (1925) 180 κέξ.

Ἡ ἔχουσα ἀραιοὺς ὀδόντας: Ἄσμ.

Γιὰ δὲ τὴν τουμπομέτωπην, τὴν ἀναρκοδοντοῦσαν, τὸ πετεινάριν τὸ φραχνόν, καλὰ μοῦ τὸ λαλοῦσαν.

***ἀναραιοδουλεύω**, ἀναρκοδουλεύω Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀνάραια καὶ τοῦ ρ. δουλεύω.

Πλέκω τι κατὰ τρόπον, ὥστε ἡ ὑφὴ νὰ εἶναι χαλαρά, οὐχὶ σφιχτή: Ἀναρκοδουλεύω τὴν κάλτσαν. Βρακοζώνιν ἀναρκοδουλεμένον. Συνών. ἀγαποπλέκω. Πβ. καὶ ἀγαποῦφαίνω.

***ἀναραιοθωρῶ**, ἀναρκοθωρῶ Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀνάραια καὶ τοῦ ρ. θωρῶ.

Σπανίως βλέπω: Σαίρεσαι νὰ θέλεις ποῦ μιτοῖς ἔς τοὺς γορεοὺς σου, μ-μ' ἄμαγ-ι-μζαλύνης νάκ-κον, ἀναρκοθωρεῖς χαρὰν (μιτοῖς = μικρός, νάκ-κον = ὀλίγον).

ἀναραιόρρωγος ἐπίθ. ἄγν. τόπ. ἀναραιόρρωγος Εὐβ. (Κύμ. Ὁξύλιθ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀνάραιος καὶ τοῦ οὐσ. ρῶγα, παρ' ὁ καὶ ρᾶγα.

Ὁ ἔχων ἀραιὰς ρῶγας ἐνθ' ἄν.: Σταφύλια ἀναραιόρρωγα Κύμ. Ὁξύλιθ.

ἀνάραιος ἐπίθ. κοιν. ἀνάραιους βόρ. ἰδιώμ. ἀνάρκος Κύπρ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀνὰ καὶ τοῦ ἐπιθ. ἀραιός. Ἡ λ. καὶ παρὰ Δουκ. (λ. ἀνάρειος).

